

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ**
Avdelning 1

DOM
2016-04-25
Meddelad i
Malmö

Mål nr
1951-16

SÖKANDE

Horisont Arkitekter AB, 556729-7220

Ombud: Biträdande jurist Tobias Stefansson
Advokatbyrån Sigeman & Co AB
Anna Lindhs plats 4
211 19 Malmö

MOTPART

Kristianstads kommun
Västra Storgatan 10-12
291 80 Kristianstad

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling (LOU)

Ankomstdatum
2016-04-25

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Horisont Arkitekter AB:s ansökan om ingripande enligt LOU.

Dok.Id 312380

Postadress
Box 4522
203 20 Malmö

Besöksadress
Kalendegatan 6

Telefon
040-35 35 00
E-post: kansli1.fma@dom.se
www.forvaltningsrattenimalmo.domstol.se

Telefax
040-97 24 90

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Kristianstads kommun genomför en upphandling av arkitetuppdrag inom Kristianstads kommuns fastighetsbestånd. Upphandlingen genomförs i enlighet med reglerna om öppet förfarande enligt LOU. Enligt tilldelningsbeslut den 18 februari 2016 har kontraktet tilldelats Mono Arkitekter AB, New Line Arkitekter AB och Sesam Arkitektkontor AB. Horisont Arkitekter AB har inte kvalificerat sig till utvärderingen.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

Horisont Arkitekter AB

Horisont Arkitekter ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att kommunens upphandling ska rättas på så sätt att en ny utvärdering ska göras varvid Horisont Arkitekters anbud ska beaktas. Horisont Arkitekter anför bl.a. följande.

I punkten AUB.51 anges bl.a. att anbudsgivaren ska offerera två arkitekter som uppfyller en viss angiven kompetensnivå. Anbudsgivaren ska även ange tre referensuppdrag av offentlig karaktär per offererad arkitekt. Minst ett av uppdragen ska avse förskola och minst ett ska avse skola. I samtliga referensuppdrag ska den offererade arkitekten haft rollen som handläggande arkitekt. Det kan noteras att det under fråga 3.4 i ”Frågor och svar” anges att den handläggande arkitekten även kan vara uppdragsansvarig arkitekt.

Av anbudsutvärderingen framgår att kommunen förkastat Horisont Arkitekters anbud med motiveringen att en av bolagets offererade arkitekter, i referensuppdragen, haft rollen som uppdragsansvarig arkitekt istället för handläggande arkitekt.

I AUB.51 i de administrativa föreskrifterna anges att ”I samtliga referensuppdrag ska offererad arkitekt ha haft rollen som handläggande arkitekt.” Horisont Arkitekter har offererat arkitekterna Emil Jörwall och Mikael Gustafsson. Av referensförteckningen framgår att Emil Jörwall har haft titeln som handläggande arkitekt och att Mikael Gustafsson har haft titeln som uppdragsansvarig. Att kommunen förkastat bolagets anbud på denna grund visar att kommunen har haft en formalistisk och felaktig syn på vad det innebär att vara uppdragsansvarig arkitekt. Detta eftersom det är den uppdragsansvarige arkitekten som har det övergripande handläggaransvaret i ett projekt. I allmänhet är det den uppdragsansvarige arkitekten som handlägger ärendet initialt och sedan löpande övervakar arbetet och vägleder den handläggande arkitekten i projektet. I praktiken deltar därför också den uppdragsansvarige arkitekten i den detaljerade handläggningen i projektet. Detta innebär att den uppdragsansvarige arkitekten har minst lika stor kännedom om projektet som den handläggande arkitekten. Mikael Gustafsson har således haft rollen som såväl uppdragsansvarig arkitekt som handläggare i alla tre projekten. Att den ansvarige arkitekten har handläggaruppgifter torde kommunen känna till väl då Horisont Arkitekter har arbetat med kommunen i projektet Smedjegårdens förskola och i flera andra projekt.

Av ”Frågor och svar” framgår dessutom att kommunen själv uttryckligen angett att den handläggande arkitekten även kan vara uppdragsansvarig vilket visar att det inte är vattentäta skott mellan rollerna. Uppdragsansvarig arkitekt är därtill en högre befattning än handläggande arkitekt och den uppdragsansvarige arkitekten har regelmässigt mer erfarenhet än den handläggande arkitekten. Att godkänna att den handläggande arkitekten kan vara uppdragsansvarig arkitekt men inte det omvända förhållandet är således motsägelsefullt. Sammanfattningsvis finns det ingen anledning att hantera Horisont Arkitekters anbud på det formalistiska och felaktiga sätt som kommunen gjort. Dessutom har flera andra anbudsgivare offererat arkitekter

som haft samma roll som Mikael Gustafsson men som trots detta har fått sina anbud godkända.

Mono Arkitekter har bl.a. annat offererat en arkitekt, Mats Andersson, som enligt bifogat CV har titeln uppdragsansvarig arkitekt. Av Mono Arkitekters referensförteckning framgår vidare att arkitekten i samtliga projekt haft rollen uppdragsansvarig och handläggare. Detta innebär att arkitekten haft samma roll som Mikael Gustafsson. Trots detta har kommunen godkänt Mono Arkitekters anbud medan man har förkastat Horisont Arkitekters anbud.

Kommunen har även godkänt New Line Arkitekters anbud trots att den offererade arkitekten Per Stöckel har haft rollen som uppdragsansvarig. Den enda skillnaden mot Horisont Arkitekters anbud är att New Line Arkitekter angett att Per Stöckel haft rollen som uppdragsansvarig och handläggare, men i praktiken har Per Stöckel och Mikael Gustafsson haft motsvarande roll i de respektive projekten.

I Sesam Arkitektkontors referensförteckning framgår det inte vilken roll de offererade arkitekterna har haft. Av den offererade arkitekten Mats Svenssons CV framgår emellertid att han har titeln ansvarig arkitekt samt att han i projektet Vilbokens förskola har varit ansvarig arkitekt och att han i projekten Kv Hundén 12 och Församlingshemmet Kristianstad har varit ansvarig och handläggande för utrednings- och skissarbete respektive ansvarig arkitekt för projekteringen. Av den offererade arkitekten Helena Nyholms CV framgår inte vilken roll hon haft i projekten. Det framgår dock att hon har titeln handläggande arkitekt.

Kommunen har följaktligen utan invändningar godkänt andra anbudsgivares anbud där offererade arkitekter i referensuppdragen haft samma roll som Mikael Gustafsson. Det finns ingen godtagbar anledning till att Horisont

Arkitekter behandlats annorlunda än anbudsgivarna som tilldelats kontrakt. Det finns dessutom anledning att i vart fall notera att kommunen aktivt valt att inte utnyttja sin möjlighet att begära förtydligande, trots att det är tydligt att en sådan rätt föreligger. Möjligheten att begära förtydligande är förvisso fakultativ, men kommunens val att inte använda sig av möjligheten framstår här som särskilt utmanande.

Genom att förkasta Horisont Arkitekters anbud har kommunen brutit mot de unionsrättsliga principerna som ligger till grund för upphandlingsregelverket och som finns lagfästa i 1 kap. 9 § LOU, och då främst likabehandlingsprincipen. Beslutet att förkasta Horisont Arkitekters anbud får vidare anses stå i strid med principen om proportionalitet.

I enlighet med vad som anförts ovan har det varit felaktigt att förkasta Horisont Arkitekters anbud. Om kommunen hade beaktat bolagets anbud hade Horisont Arkitekter haft goda utsikter att tilldelas kontrakt då bolaget tillsammans med tre andra anbudsgivare offererat det lägsta timpriset. Horisont Arkitekter har därför lidit skada eller i vart fall riskerat att lida skada till följd av kommunens överträdelse.

Kristianstads kommun

Kristianstads kommun bestrider bifall till Horisont Arkitekters ansökan om överprövning och anför bl.a. följande.

Kommunens krav på teknisk och yrkesmässig kapacitet grundas bl.a. på att den som utför uppdraget ska ha erfarenhet som handläggande arkitekt. För kommunen är det av yttersta vikt att den som ska utföra uppdraget är väl insatt i det praktiska arbetet med framtagande av bl.a. förstudier, förfrågningsunderlag, bygghandlingar etc. samt kunna hantera den senaste tekniken för uppdragets genomförande. Det är således viktigt att den som ska utföra

arbetet har arbetat med handläggning och inte enbart varit uppdragsansvarig. Detta framgår även av kommunens svar under rubriken "Frågor och svar", dvs. upphandlingen omfattar handläggande arkitekt men hinder föreligger inte att båda uppdragen har kombinerats i samma projekt.

Nedan bemöter kommunen Horisont Arkitekters påståenden om enskilda arkitekters kompetens.

Horisont Arkitekter

Det framgår inte någonstans i anbudshandlingarna att Mikael Gustafsson för uppgivna referensuppdrag varit handläggande arkitekt. Tvärtom, handläggande arkitekt anges särskilt för respektive referensuppdrag. Det har vid genomgång av Horisont Arkitekters anbud stått klart att Mikael Gustafsson inte haft uppdrag i referensuppdragen som handläggande arkitekt eftersom det särskilt har angetts en annan person. Kommunen har inte behov av en konsult i form av övergripande ansvar vilket framgår ovan.

Mono Arkitekter

Det framgår av samtliga referensuppdrag att uppdragen omfattar såväl uppdragsansvarig som handläggare. Det är inget anmärkningsvärt att båda uppdragen utförs av samma person men det avgörande för kommunens del har varit att handläggaruppgiften utförs av aktuell arkitekt för lämnade referensuppdrag.

New Line Arkitekter

Per Stöckel har enligt referensuppgifterna varit uppdragsansvarig/handläggare.

Sesam Arkitektkontor

Mats Svensson har enligt referensuppdragen varit ansvarig och handläggare för referensuppdragen Församlingshem Heliga Trefaldighet Kristianstad och Kv Hundén 12. I referensuppdraget Vilboksområdet Olofström, förskola, anges Mats Svensson som ansvarig arkitekt, vilket inte kan uppfattas på annat sätt än att handläggaruppgiften ingått. Uppgifterna finns under rubriken "Urval av Referensprojekt". Kommunen har inte föreskrivit att uppgiften måste lämnas på handling 8.1, Anbudsformulär, utan den kan framgå på annat ställe i anbudshandlingarna. På samma sätt som för Mats Svensson har Helena Nyholms funktion presenterats i "Urval av Referensobjekt".

Det framgår otvetydigt i förfrågningsunderlaget att kommunen upphandlar en handläggande arkitekt. Kravet är relevant utifrån uppdragets omfattning, där kunskap både inom arkitektur och inom teknik krävs för genomförande. Kommunen konstaterar, att det inom branschen är vedertagna begrepp och definitioner, vilket även framgår av ställda frågor under anbudstiden.

Vid genomgång av anbuderna har kommunen uteslutande gått på de uppgifter som anbudsgivarna lämnat i anbudshandlingarna. Det har vid genomgång av Horisont Arkitekters anbud stått fullt klart att Mikael Gustafsson inte haft uppdrag i referensuppdragen som handläggande arkitekt eftersom det särskilt angetts en annan person som handläggande arkitekt.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 16 kap. 4 och 6 §§ LOU kan rätten pröva om en upphandlande myndighet har brutit mot någon bestämmelse i lagen och, på talan av en leverantör som lidit eller kan komma att lida skada, besluta att en upphandling ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt.

Förvaltningsrättens bedömning

Kristianstads kommun har som grund för uteslutning av Horisont Arkitekters anbud angett att bolaget inte uppfyller kravet i punkten AUB.51 om att anbudsgivare ska offerera två arkitekter med erfarenhet av att arbeta som handläggande arkitekt.

I den aktuella punkten, *AUB.51* anges bl.a. följande.

Krav på teknisk och yrkesmässig kapacitet

Anbudsgivare ska offerera två (2) arkitekter som uppfyller angiven kompetensnivå; Arkitektutbildning eller SAR:s krav samt minst 5 års erfarenhet som handläggande arkitekt.

Arkitekten ska ha kunskaper och utbildning motsvarande det som krävs för certifiering enligt Boverkets föreskrift och allmänna råd om certifiering av sakkunniga av tillgänglighet (BFS 2011:18 TIL 2).

De uppgifter som lämnas avseende teknisk och yrkesmässig kapacitet framgår av anbudsformuläret (handling 8.1).

Referensuppdrag

3 referensuppdrag av offentlig karaktär per offererad arkitekt ska bifogas anbudet, varav minst ett ska avse förskola och minst ett ska avse skola. I samtliga referensuppdrag ska offererad arkitekt ha haft rollen som handläggande arkitekt. Referensuppdragen (projekteringens färdigställande) får ej vara äldre än 5 år räknat från sista anbudsdag.

Samtliga ska vara projekterade enligt Svenska byggregler.

Minst i ett av referensuppdragen ska offererade arkitekter ha projekterat bygghandlingar.

Referenser kan komma att kontaktas.

De uppgifter som ska lämnas för referensuppdragen framgår av anbudsformuläret (handling 8.1)

Enligt förvaltningsrätten kan den aktuella punkten inte förstås på annat sätt än att den upphandlande myndigheten efterfrågar två arkitekter med erfarenhet av att arbeta som handläggande arkitekter. För att styrka denna erfarenhet ska tre referensuppdrag, för respektive arkitekt lämnas, vari det ska framgå att de offererade arkitekterna har innehaft rollen som handläggande arkitekt.

Av Horisont Arkitekters anbud framgår att bolaget har offererat två arkitekter varav endast en har innehaft rollen som handläggande arkitekt. Horisont Arkitekter har gjort gällande att den offererade arkitekten innehaft rollen som såväl uppdragsansvarig som handläggare i de aktuella projekten. Detta framgår emellertid inte av bolagets anbud. Horisont Arkitekter har således inte uppfyllt det aktuella kravet i punkten AUB.51. Horisont Arkitekter har vidare gjort gällande att flera andra anbudsgivare offererat arkitekter vilka har haft samma roll som den av bolaget offererade arkitekten. Trots detta har Kristianstads kommun godkänt dessa anbudsgivares anbud och kommunen har således enligt Horisont Arkitekter brutit mot likabehandlingsprincipen. Av den utredning som bifogats målet framgår, enligt förvaltningsrättens bedömning, inte annat än att de anbudsgivare som tilldelats kontrakt har offererat arkitekter som uppfyller det ställda kravet. Kristianstads kommun har följaktligen inte agerat i strid med likabehandlingsprincipen när man beslutat att förkasta Horisont Arkitekters anbud på angiven grund. Vad Horisont Arkitekter anför kan inte heller läggas till grund för bedömningen att det skulle stå i strid med proportionalitetsprincipen att förkasta Horisont Arkitekters anbud. Det saknas därför skäl för ingripande enligt LOU och Horisont Arkitekters ansökan om överprövning ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1B LOU)

Mattias Steen

Målet har föredragits av Marita Ekdahl.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fördras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.